

ERASMUS+ DASTURINING MARKAZIY OSIYO OLIY TA'LIM SOHASIDAGI HAMKORLIKNI MUSTAHKAMLASHGA TA'SIRI

DOI: 10.34920/phe.2025.18.08

Mahmudjon O'tkurov

Annotatsiya. Ushbu maqolada Erasmus+ dasturining Markaziy Osiyo mamlakatlari o'rtasida oliy ta'lim sohasidagi mintaqaviy hamkorlikni mustahkamlashdagi ta'siri yoritilgan. Asosiy e'tibor oliy ta'limda salohiyatni oshirishga yo'naltirilgan mintaqaviy Oliy ta'limda salohiyatni oshirish (CBHE) loyihalarning ta'siriga qaratilgan bo'lib, ular Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston va Turkmaniston mamlakatlari oliy ta'lim muassasalarini qamrab olgan hamda butun mintaqada oliy ta'lim tizimlarining rivojlanishiga sezilarli ijobiy hissa qo'shgan. Shuningdek, Mintaqaviy (Markaziy Osiyo) Erasmus+(CBHE) loyihalarida O'zbekiston OTMning faol ishtiroki va uning Markaziy Osiyoda mintaqaviy hamkorlikni mustahkamlashdagi o'rni alohida ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: Erasmus+, Oliy ta'limda salohiyatni oshirish loyihalari, CBHE, universitetlar, Erasmus+ ta'siri, mintaqaviy hamkorlik, Markaziy Osiyo

THE IMPACT OF THE ERASMUS+ PROGRAMME ON STRENGTHENING REGIONAL COOPERATION IN HIGHER EDUCATION IN CENTRAL ASIA

DOI: 10.34920/phe.2025.18.08

Mahmudjon Utkurov

Abstract. This paper presents the role of the Erasmus+ programme in promoting regional cooperation in higher education across Central Asian countries. The focus is on the impact of Capacity Building in Higher Education (CBHE) projects, which involved universities in Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, and Turkmenistan, contributing significantly to the improvement of the quality and effectiveness of higher education systems in the region. The active participation of Uzbek higher education institutions in these projects and their role in strengthening regional cooperation in Central Asia are also highlighted.

Keywords: Erasmus+, Capacity Building in Higher Education projects, CBHE, universities, Erasmus+ impact, regional cooperation, Central Asia.

Erasmus+ dasturi haqida

Yevropa Komissiyasi tomonidan moliyalashtiriladigan Erasmus+ dasturi Yevropa oliy ta'lim muassasalari va dunyoning hamkor mamlakatlari, shu jumladan Markaziy Osiyodagi Oliy ta'lim muassasalari o'rtasidagi qo'shma loyihalarni moliyalashtirish orqali oliy ta'lim tizimidagi islohotlarni qo'llab-quvvatlaydi.

Erasmus+ dasturining quyidagi yo'nalishlari O'zbekiston oliy ta'lim muassasalari (OTM) uchun ochiq:

- ✓ Xalqaro kredit mobilligi (International Credit Mobility - ICM)
- ✓ Oliy ta'limda salohiyatni oshirish (Capacity Building in Higher Education - CBHE)
- ✓ Erasmus Mundus qo'shma magistratlari (Erasmus Mundus Joint Masters - EMJM) va Erasmus Mundus loyihalashtirish chora-tadbirlari (Erasmus Mundus Design Measures - EMDM)
- ✓ Jean Monnet loyihalari (Jean Monnet Action - JMA)

O'zbekistondagi oliy ta'lim muassasalarining qo'shma loyihalarini moliyalashtirishdan tashqari, Oliy ta'limni isloh qilish bo'yicha ekspertlar milliy jamoasi (HERE) qo'llab-quvvatlanadi.

"Horizon Europe" doirasida Marie Skłodowska-Curie Actions yosh tadqiqotchilarning innovatsion ilmiy loyihalarini qo'llab-quvvatlash va institutsional hamkorlikni ta'minlaydi.

Erasmus+ dasturining Oliy ta'limda salohiyatni oshirish (CBHE) loyihalarini natijalari

Erasmus+ dasturi Yevropa oliy ta'lim muassasalari va butun dunyodagi, jumladan, Markaziy Osiyo mamlakatlaridagi hamkor oliy ta'lim muassasalari o'rtasida qo'shma loyihalarini qo'llab-quvvatlash orqali oliy ta'lim tizimlarida islohotlarni amalga oshirishga xizmat qiladi.

2015–2020-yillarda Erasmus+ dasturining birinchi bosqichi doirasida o'tkazilgan olti marotaba tanlov natijalariga ko'ra, O'zbekiston uchun jami 43 ta CBHE loyihasi moliyalashtirildi. Ulardan 12 tasi milliy loyihalar bo'lib, Yevropa va O'zbekiston universitetlari hamkorligida amalga oshirilgan, 11 tasi mintaqalararo loyihalar, 20 tasi esa O'zbekiston va boshqa Markaziy Osiyo mamlakatlari oliy ta'lim muassasalari ishtirokidagi mintaqaviy loyihalardan iboratdir. Ushbu 43 ta Erasmus+ CBHE loyihasiga ajratilgan umumiy byudjet €36,6 millionni tashkil etib, shundan qariyb €11,5 millioni (31,4 foizi) bevosita O'zbekiston oliy ta'lim muassasalari uchun yo'naltirilgan.

Erasmus+ dasturining ikkinchi bosqichi (2022–2025-yillar) doirasida o'tkazilgan to'rt marotaba tanlov natijalariga ko'ra esa, O'zbekiston uchun jami 26 ta CBHE loyihasi moliyalashtirildi. Ulardan 11 tasi milliy, 3 tasi mintaqalararo, 12 tasi esa mintaqaviy loyihalardir. Ushbu 26 ta Erasmus+ CBHE loyihasiga ajratilgan umumiy byudjet €9,2 millionni tashkil etib, shundan qariyb €4,7 millioni (51,1 foizi) bevosita O'zbekiston oliy ta'lim muassasalari uchun yo'naltirilgan.

Erasmus+ dasturining 2014-2025 yillarida O'zbekiston oliy ta'lim tizimida tub o'zgarishlar jarayoni va oliy ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan muhim qarorlar qabul qilingan davrga to'g'ri keldi. Hozirgacha mamlakatning barcha hududlari ishtirokida 69 ta CBHE loyihasiga jalb qilingan, shu jumladan 43 ta tugallangan, 20 ta amaldagi loyihalar hamda 6 tasi yangi yutilgan CBHE loyihalari.

Erasmus+ CBHE 2025 natijalari

2025-yilgi Erasmus+ Oliy ta'limda salohiyatni oshirish (CBHE) tanlovi doirasida moliyalashtirish uchun tanlab olingan 173 ta loyihadan 10tasi Markaziy Osiyodagi oliy ta'lim muassasalarini (OTM) o'z ichiga oladi. Ulardan 6tasi O'zbekiston ishtirokida bo'lib, 4 ta loyiha bo'yicha O'zbekiston yetakchi – Grantholder (muvofiqlashtiruvchi) sifatida qatnashmoqda:

- Toshkent axborot texnologiyalari universiteti (Erasmus+ CBHE Cyber4CA)
- Toshkent Kimyo xalqaro universiteti (Erasmus+ CBHE GreenEngine)
- Nukus davlat texnika universiteti (Erasmus+ CBHE MECAS)
- Qo'qon universiteti (Erasmus+ CBHE GreenCamUz)

Umumiy hisobda, O'zbekistonning 19 ta OTMlari (Toshkent, Farg'ona, Andijon, Xorazm va Qoraqalpog'iston Respublikasi hududlaridan) ishtirok etmoqda. Markaziy Osiyo (Region 6) uchun ajratilgan umumiy byudjet taxminan 5,6 million yevroni tashkil etadi. Bundan tashqari, Qozog'iston, Qirg'iziston va

Tojikistonning 11 ta universiteti hamda tegishli vazirliklari ham ushbu loyihalarga jalb qilingan.

O‘zbekistondan 6 ta yangi OTM birinchi bor CBHE loyihalarida ishtirok etmoqda. Ularning 2 tasi davlat, 4 tasi esa xususiy OTMlardir:

- Nukus davlat texnika universiteti
- Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti
- Toshkent xalqaro universiteti
- Boshqaruv va kelajak texnologiyalari universiteti
- Qo‘qon universiteti
- Yangi Asr universiteti

Ma‘lumot uchun, O‘zbekiston Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi jami 4 ta loyihada qatnashmoqda, shulardan 2 tasida to‘laqonli hamkor sifatida ishtirok etmoqda. Shuningdek, 7 ta nodavlat tashkilotlar ham O‘zbekistondan ishtirok etmoqda, jumladan vazirliklar, assotsiatsiyalar, korxonalar va ittifoqlar:

- Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
- Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim vazirligi
- Orol va Amudaryo himoyasi ittifoqi
- UNICON.UZ – Ilmiy, texnik va marketing tadqiqotlar markazi
- “INNO TEXNOPARK” MChJ

Loyiha turlari:

- 4 ta mintaqaviy loyiha: qishloq turizmidagi ayollar tadbirkorligini rivojlantirish, Ekoinformatika bo‘yicha magistratura dasturi, Kiberxavfsizlik bo‘yicha innovatsion ta‘lim dasturi, Sun‘iy intellekt bo‘yicha ilg‘or o‘quv kurslari.

- 1 ta milliy loyiha (Strand 1): Green Deal ustuvorligi doirasida yangi ishtirokchi OTMlarni qo‘llab-quvvatlash (Iqlim o‘zgarishi va atrof-muhit barqarorligi).

- 1 ta transmintaqaviy loyiha: Gruziya va O‘zbekiston universitetlari ishtirokida barqaror “Yashil muhit” uchun ijodiy muhandislikni rivojlantirish.

Loyihalar 10 ta dasturga qo‘shilgan davlatlardan bo‘lgan 18 ta universitet va 3 ta nodavlat tashkilotlar hamkorligida amalga oshiriladi.

2025-yilgi tanlovdan keyingi vaziyatni aks ettiruvchi so‘nggi O‘zbekiston mamlakatlari bo‘yicha faktlar jadvaliga (DG EAC) ko‘ra,

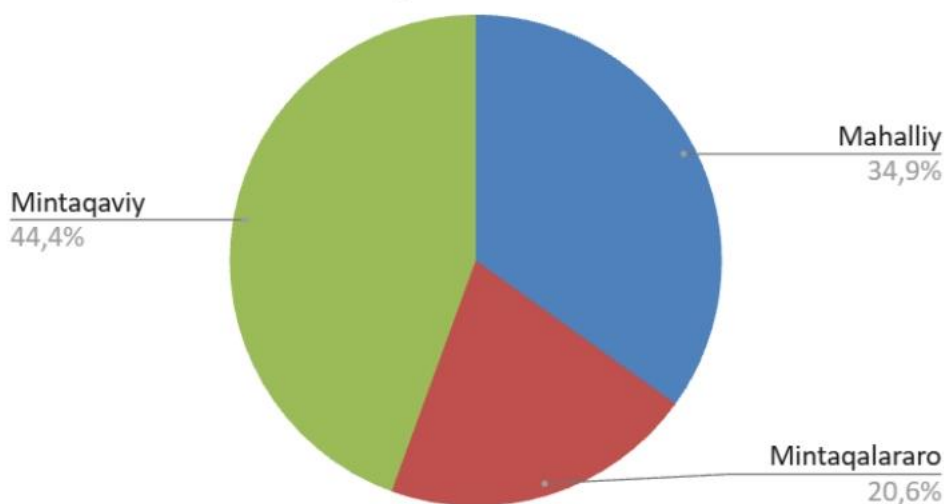
O‘zbekiston tomonidan muvofiqlashtirilgan CBHE loyihalari (Grant holders)				
O‘zbekistonning ishtirok etish holatlari (instances)				

CBHE loyihalari raqamlarda:

Noyabr 2025		1-davr (2014-2020)					2-davr (2021-2027)				
		Call 1-2015	Call 2-2016	Call 3-2017	Call 4-2018	Call 5-2019	Call 6-2020	Call 1-2022	Call 2-2023	Call 3-2024	Call 4-2025
Jami loyihalar soni	69	11	7	7	7	5	6	7	8	5	6
Yakunlangan loyihalar soni	43	11	7	7	7	5	6				
Amaldagi loyihalar soni	20							7	8	5	
Yangi loyihalar (Boshlanish davri-1.10.2025)	6										6

Bulardan kelib chiqadiki, O‘zbekiston OTMlar Erasmus+ Dasturi 2015-2024 yillar davomida e’lon qilingan tanlovlarda jami 69 ta CBHE loyihalarda ishtirok etmoqda. Shulardan 21 tasi milliy loyihalar, 14 tasi mintaqalararo loyihalar, 32 tasi esa mintaqaviy loyihalardir, ya’ni:

CBHE loyihalar 2024-2025

Erasmus+ dasturning Markaziy Osiyo oliy ta’lim sohasidagi kuchli tomonlari quyidagilardan iborat:

✓ Erasmus+ dasturining amalga oshirilishi, shuningdek dastur doirasida faoliyat yuritayotgan foydalanuvchilar va ular tomonidan bajarilayotgan faoliyatlar inson qadr-qimmat, erkinlik, demokratiya, tenglik, qonun ustuvorligi va inson huquqlariga, jumladan ozchilik guruhlariga mansub shaxslar huquqlariga hurmat kabi Yevropa Ittifoqining asosiy qadriyatlariga to’liq rioya qilgan holda amalga oshirilishi lozim. Bu qadriyatlar Yevropa Ittifoqi Shartnomalari va Yevropa Ittifoqining Asosiy huquqlar Xartiyasida mustahkamlab qo’yilgan. Grant

shartnomalariga muvofiq, agar ushbu talablar bajarilmasa, foydalanuvchiga ajratilgan grant to'xtatilishi yoki kamaytirilishi mumkin.

✓ Erasmus+ dasturining CBHE yo'nalishi hamkor mamlakatlardagi oliy ta'lim muassasalarini (OTMlarni) va ta'lim tizimlarini modernizatsiya qilish hamda rivojlantirishni qo'llab-quvvatlaydi. Bu turdagi loyihalar uzoq muddatli tizimli (strukturaviy) ta'sirga ega bo'lishi kutiladi, ya'ni ularning asosiy ta'siri individual shaxslarga emas, balki ta'lim muassasalari va butun ta'lim tizimlariga yo'naltirilgan bo'ladi.

✓ Osiyo mamlakatlari Erasmus+ dasturida hamkor davlatlar sifatida oliy ta'lim sohasidagi to'rt turdagi loyihalarda va yoshlar hamkorligi loyihalarida ishtirok etishlari mumkin.

✓ Yevropa oliy ta'lim muassasalari dunyoning rivojlanayotgan va o'sib borayotgan mintaqalarida olib borilayotgan modernizatsiya jarayonlarini qo'llab-quvvatlashda muhim rol o'ynaydi. Hamkor mamlakatlarning ta'lim tizimlarini rivojlantirish orqali ular iqtisodiyot va jamiyatning barqaror rivojlanishiga hissa qo'shadilar hamda milliy, mintaqaviy va hatto global miqyosdagi muammolarga (masalan, iqlim o'zgarishi) javob topish imkonini yaratadilar. Shu nuqtayi nazardan, milliy vakolatli organlarning (masalan, Ta'lim vazirliklarining) ishtiroki juda muhim ahamiyat kasb etadi.

✓ OTMlarning xalqaro konsorsiumlari (shu jumladan xususiy sektor vakillari bilan hamkorlikda) hamkor mamlakatlarda oliy ta'lim sifatini oshiradi. Ular talabalarga mehnat bozori talablariga mos yangi va takomillashtirilgan ko'nikmalarni, ta'lim va o'qitishda innovatsion yondashuvlarni, shuningdek tadbirkorlik ko'nikmalarini taqdim etish orqali ta'lim tizimini yanada kuchaytiradi.

✓ Markaziy Osiyo davlatlarida milliy oliy ta'lim tizimini yanada takomillashtirish va loyiha rejalarini tegishli ravishda yangilash bo'yicha hukumatning barcha qarorlariga o'z vaqtida va konstruktiv javob berishda Erasmus+ loyihalarining tezkor munosabati va moslashuvchanligi;

✓ Markaziy Osiyo davlatlarining Oliy ta'lim tizimi vazirliklari bilan yaqin hamkorligi (axborot kompaniyasi, ilg'or tajriba va loyiha natijalarini tarqatish, moliyalashtirilgan loyihada bevosita ishtirok etish, Oliy ta'lim islohotlari ekspertlari milliy jamoasiga egalik qilish);

✓ Markaziy Osiyo OTMlarining turli Erasmus+ harakatlariga jalb etilishi ularning xalqaro e'tirofi va reytingini yaxshilashga sezilarli ta'siri;

✓ Markaziy Osiyo va undan tashqaridagi hamkorlik imkoniyatlari: CBHE loyihalarining 69 tasidan 46 tasi (65%) mintaqaviy va mintaqalararo loyihalardir;

✓ Loyihalar doirasida xodimlar va talabalarning mintqa ichidagi (Markaziy Osiyoda) harakatchanligini ta'minlash;

✓ Ilmiy va ma'muriy xodimlar, doktorantlar va talabalarning xalqaro qisqa muddatli harakatchanligini sezilarli darajada qo'llab-quvvatlash.

Erasmus+ oliy ta'limda salohiyatni oshirish loyihalari – mintaqaviy loyihalar namunasida

ERASMUS+ CBHE loyihasi – TALENT

Erasmus+ CBHE loyihasi (yakunlangan): [TALENT](#) – Markaziy Osiyoda inson resurslarini boshqarish va iqtidorlarni rivojlantirish bo'yicha magistratura dasturlarini yo'lga qo'yish/Establishing Master Programmes in HRM and Talent Development in Central Asia.

Markaziy Osiyo mamlakatlarida ko'plab bitiruvchilar o'z mutaxassisliklari bo'yicha ish topa olmaydi yoki ish jarayonida o'z iqtidorlarini rivojlantira olmaydi. Bu mamlakatlarda korxonalarda shaffof tanlov va lavozimga ko'tarilish tartiblarini joriy eta oladigan yoki hukumatga mehnat bozorini modernizatsiya qilish siyosatida ko'maklashadigan kadrlar bo'yicha mutaxassislar (HRM ekspertlari) yetishmaydi. Ushbu loyiha doirasida 3 ta Qozog'iston, 2 ta O'zbekiston va 2 ta Qirg'iziston universitetlari tomonidan har biri ikki yillik HRM magistratura dasturini (TALENT) ishlab chiqilgan. Loyihani amalga oshirish muddati 15.11.2018 – 14.11.2022 oralig'ida bo'lib, umumiy qiymati €947.595 tashkil qiladi.

Asosiy erishilgan natijalar:

1. Markaziy Osiyo (O'zbekiston, Qozog'iston, Qirg'iziston) yetakchi 7 ta universitetida ikki yillik magistratura dasturi - «HRM va Talantlarni Rivojlantirish» ishlab chiqildi va akkreditatsiyaga tayyorlandi.
2. O'zbekistonda, xususan Westminster International University in Tashkent va Bukhara State University kabi universitetlar dastur orqali yangi magistratura yo'nalishini joriy etdi.
3. Universitetlar va Yevropa hamkorlari o'rtasida hamkorlik yo'lga qo'yildi.
4. Kurs syllabuslari, modul materiallari va o'qituvchilarni tayyorlash dasturlari ishlab chiqildi. 5-6 ta modul uchun o'quv materiallari Yevropa tajribasi asosida Markaziy Osiyo sharoitiga moslashtirildi.
5. O'zbekistonda HR-analytics bo'yicha seminar o'tkazildi: 2022 yil 22 iyun kuni WIUT tomonidan HR menejerlari uchun 30 dan ortiq ishtirokchi bilan "HR Analytics seminar" tashkil qilindi.
6. Loyihada 7 ta Markaziy Osiyo universitetida ikki yillik magistratura dasturi ishlab chiqildi va akkreditatsiya jarayonlari amalga oshirildi.
7. Loyihaning natijalarida, talabalarning tezislari taqdim etildi va HRM bo'yicha hamkorlik aloqalari mustahkamlandi.
8. Markaziy Osiyodagi oliy ta'lim muassasalarida o'ziga xos HRM va talant rivojlantirish mutaxassisligi yaratildi.
9. Talabalar, ustoz-o'qituvchilar va soha bilan hamkorlik rivojlantirildi, oliy ta'lim tizimi modernizatsiya qilindi.
10. Loyihaning uchinchi yilida barcha 7 ta universitetda TALENT dasturining birinchi bosqichi ishga tushirildi.
11. Har bir kurs uchun o'quv dasturi va matnlari ishlab chiqilib, 6 ta seminar orqali HRM mavzulari Markaziy Osiyo kontekstiga moslashtirilib taqdim etildi.
12. Loyiha veb-sayti HRM bo'yicha ma'lumotlar, seminar yozuvlari, keystadilar va o'quv materiallarini ingliz, rus va mahalliy (qozoq, o'zbek yoki qirg'iz) tillarda taqdim etildi;
13. Loyihaning yakuniy konferensiyasi 2022 yil 26-28 sentabr kunlari Westminster International University in Tashkent da o'tkazildi. Unda loyiha ishtirokchilari o'zaro natijalarni taqdim etdi, talabalar tezislari namoyish etildi va HRM hamkorlik tarmoqlari tashkil etilishi e'lon qilindi.

O‘zbekistondagi hamkor universitetlar:

- Buxoro davlat universiteti,
- Toshkent Xalqaro Vestminster Universiteti.

Loyihaning rasmiy veb sayti: <https://www.hrmincentralasia.eu/>

ERASMUS+ CBHE loyihasi – ELBA

Erasmus+ CBHE loyihasi (yakunlangan): [ELBA](#) – Markaziy Osiyoda “Aqlli Big Data tahlili bo‘yicha o‘quv va ilmiy markazlar tashkil etish hamda kurslar ishlab chiqish”/Establishment of training and research centers and Courses development on Intelligent BigData Analysis in CA.

ELBA loyihasi Markaziy Osiyoda “Intellektual Big Data tahlili” (IBDA) bo‘yicha bakalavriat, magistratura talabalari hamda muhandislik yo‘nalishidagi mutaxassislar uchun modulga asoslangan ko‘p tarmoqli kurslar paketini ishlab chiqish va joriy etish orqali professional kadrlarning akademik salohiyatini oshirishga qaratilgan edi. Loyiha IBDA sohasida yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlash imkoniyatlarini yaratishni maqsad qilgan. Shuningdek, u IBDA markazlarini tashkil etish hamda Markaziy Osiyo hamkor OTMlarining IBDA bo‘yicha akademik va professional mutaxassislar tarmog‘ini shakllantirish kabi vazifalarni bajargan loyihalar qatoriga kiradi. Ushbu loyiha doirasida 2 ta Qozog‘iston, 4 ta O‘zbekiston, 2 ta Qirg‘iziston, 2 ta Tojikiston universitetlari hamda Yevropa davlatlaridan 1 ta Italiya hamda 1 ta Sloveniya Oliy ta’lim muassasalarini o‘z ichiga olgan. Loyihani amalga oshirish muddati 15.11.2019 – 14.02.2023 orqalig‘ida bo‘lib, umumiy qiymati €994.968 tashkil qiladi.

Asosiy erishilgan natijalar:

1. IBDA (Intelligent Big Data Analysis) bo‘yicha o‘quv dasturlari ishlab chiqildi.
2. Bakalavriat va magistratura talabalari uchun modulga asoslangan kurslarning o‘quv dasturi yaratildi.
3. Muhandislik yo‘nalishlari uchun ko‘p tarmoqli (multidisciplinary) o‘quv modullari ishlab chiqildi va joriy etildi.
4. Kurslar Yevropa universitetlari tajribasi asosida moslashtirildi.
5. IBDA bo‘yicha o‘quv va ilmiy markazlar tashkil etildi.
6. Markaziy Osiyo hamkor OTMlarida Intellektual Big Data Tahlili Markazlari ochildi.
7. Markazlar zamonaviy texnika, dasturiy ta’minot va server resurslari bilan jihozlandi.
8. Hamkor OTMlar o‘qituvchilari uchun Yevropa universitetlarida malaka oshirish kurslari, treninglar va seminarlar tashkil etildi.
9. IBDA bo‘yicha pedagogik va texnik kompetensiyalar mustahkamlandi.
10. Akademik va professional tarmoq (network) tashkil etildi.
11. Markaziy Osiyo davlatlari o‘rtasida IBDA mutaxassislarning hamkorlik tarmog‘i yaratildi.
12. OTMlar, sanoat va ilmiy tashkilotlar o‘rtasida uzluksiz hamkorlik platformasi shakllandi.
13. Ta’lim jarayoniga innovatsion texnologiyalar joriy etildi.

14. Big Data, Machine Learning, Data Mining va AI bo'yicha amaliy laboratoriya mashg'ulotlari yo'lga qo'yildi.

15. O'quv jarayonida Bulutli texnologiyalar, analitik platformalar va ochiq kodli vositalar keng qo'llanila boshlandi.

16. O'quv resurslari va metodik materiallar yaratildi.

17. IBDA bo'yicha o'quv qo'llanmalar, darsliklar, metodik tavsiyalar tayyorlandi.

18. Onlayn kurslar, video darslar va elektron resurslar yaratildi.

19. Talabalar uchun amaliy Big Data loyihalari, 'hackathon'lar va tadqiqot faoliyatlari yo'lga qo'yildi.

20. Yevropa hamkorlari bilan qo'shma ilmiy maqolalar/tadqiqotlar yaratildi.

O'zbekistondagi hamkor universitetlar:

- Al-Xorazmiy nomli Urganch Davlat Universiteti;
- Buxoro davlat texnika universiteti (Buxoro Muhandislik-texnologiya Instituti);
- Toshkent Shahridagi Turin Politehnika Universiteti;
- Toshkent davlat transport universiteti (Toshkent avtomobil yo'llarini loyihalash qurish va ekspluatatsiyasi instituti)

Loyihaning rasmiy veb sayti: <https://elba.polito.uz/>

ERASMUS+ CBHE loyihasi – HWCA

Erasmus+ CBHE loyihasi (amaldagi): [HWCA](#) - Markaziy Osiyoda iqlimga chidamli suv ta'limini rivojlantirish dasturi/Strengthening Higher Education in the Water Sector for Climate Resilience and Security in Central Asia.

Ushbu loyiha Markaziy Osiyodagi 5 ta hamda Yevropadagi 3 ta (Fransiya, Italiya va Niderlandiya) davlat hamkorligida, Qirg'iziston OTMi tomonidan koordinatorlik qilinadi. Loyihani amalga oshirish muddati 01.05.2023 – 30.04.2026 orqalig'ida bo'lib umumiy qiymati €800.000 tashkil qiladi.

HWCA loyihasi– bu Markaziy Osiyoda suv boshqaruvi va suv diplomatiyasi yo'nalishlarida oliy ta'limni mustahkamlashga qaratilgan ilg'or tashabbus bo'lib, loyiha Tojikiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi koordinatsiyasi ostida olib borilmoqda, hamda O'zbekiston, Qozog'iston, Turkmaniston, Tojikiston va Yevropaning yetakchi universitetlarini birlashtirishni maqsad qiladi.

Asosiy maqsadlar:

- Yangi magistrlik dasturlarini ishlab chiqish;
- Masofaviy o'qitish platformalari va onlayn kurslarni joriy etish;
- Akademik kadrlar salohiyatini oshirish;
- Iqlim o'zgarishi va suv xavfsizligi bo'yicha mintaqaviy hamkorlikni rivojlantirish;
- Bitiruvchilar raqobatbardoshligi va umumiy ko'nikmalarni kuchaytirish;

O'zbekistondagi hamkor universitetlar:

- Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti (TIAME NRU),

- Jahon iqtisodiyoti va diplomatiyasi universiteti (UWED).

Loyihaning rasmiy veb sayti: <https://hwca-damfa.kg/>

ERASMUS+ CBHE loyihasi – GDCAU

Erasmus+ CBHE loyihasi (amaldagi): [GDCAU](https://gdcau.eu/) - Markaziy Osiyo universitetlari uchun Yashillik/Green Deal for Central Asian Universities.

Ushbu loyiha Markaziy Osiyodagi 5 ta davlat hamda Yevropadagi 3 ta (Austriya, Slovakiya va Germaniya) davlatni, bilgalikda jami 13 ta universitetni birlashtirib, Germaniyaning Constructor University Bremen tomonidan koordinatsiya qilinadi. Loyihani amalga oshirish muddati 01.12.2024 – 30.11.2027 orqalig'ida bo'lib umumiy qiymati €800.000 tashkil qiladi.

GDCAU loyihasi, Yevroosiyoda Yevropa Ittifoqining Yashil Shartnoma tashabbuslarini ilgari surishni maqsad qilgan. Loyiha universitetlarni barqarorlik, qayta tiklash va yashil innovatsiyalarning asosiy yetakchi kuch sifatida joylashtiradi, ularning global ekologik muammolarni hal qilishdagi salohiyatini ta'kidlaydi. Buning uchun loyiha ekologik barqarorlik va qayta tiklash bo'yicha ta'lim va tadqiqotlarni rivojlantirish, universitet-sanoat-NNT-hukumat yashil hamkorliklarini mustahkamlash va amaliyotga asoslangan bilim almashish hamda trening markazi sifatida xizmat qilishni maqsad qiladi.

Maqsad: Markaziy Osiyo universitetlarida barqaror rivojlanish va ekologik jihatdan mas'uliyatli amaliyotlarni ilgari surish, universitetlar faoliyatini yashil iqtisodiyot va energiya samaradorligi tamoyillari asosida transformatsiya qilish.

Asosiy vazifalar:

1. Universitetlar o'quv dasturlariga barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyot mavzularini kiritish.
2. Ilmiy-tadqiqot faoliyatini ekologik jihatdan mas'uliyatli loyihalar bilan bog'lash.
3. Universitetlarda energiya samaradorligi va ekologik boshqaruv tizimlarini joriy etish.
4. Mintaqaviy hamkorlik va tajriba almashishni rivojlantirish, Yevropa universitetlari bilan integratsiyani kuchaytirish.

Kutilayotgan natijalar:

- Oliy ta'limda ekologik barqarorlikni ta'minlash bo'yicha yangi strategiyalar va metodikalar ishlab chiqish.
- Talabalar va professor-o'qituvchilar ekologik savodxonlik va yashil ko'nikmalariga ega bo'lish.
- Universitetlar o'rtasida barqaror hamkorlik tarmoqlarini rivojlantirish.

O'zbekistondagi hamkor universitetlar:

- Kimyo International University in Tashkent
- Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti (TIAME NRU)

Loyihaning rasmiy veb sayti: <https://gdcau.eu/>

Xulosalar

Xulosa qilib aytganda, Erasmus+ dasturi Markaziy Osiyo, jumladan O'zbekiston oliy ta'lim tizimining modernizatsiyasi, xalqaro hamkorlikni

kengaytirish va sifatni oshirish jarayonlarida muhim o‘rin tutmoqda. 2014–2025-yillar davomida O‘zbekiston oliy ta’lim muassasalari jami 69 ta “Oliy ta’limda salohiyatni oshirish” (CBHE) loyihalarida ishtirok etgan bo‘lib, ularning 21 tasi milliy, 14 tasi mintaqalararo, va 32 tasi mintaqaviy loyihalardir. Shu davrda O‘zbekiston uchun ajratilgan umumiy grant miqdori **45,8 million yevrodan ortiqni** tashkil etgan, shundan **taxminan 16,2 million yevro (35%)** to‘g‘ridan to‘g‘ri O‘zbekiston oliy ta’lim muassasalariga yo‘naltirilgan.

2015–2020-yillar oralig‘ida birinchi bosqich doirasida 43 ta CBHE loyihasi amalga oshirilgan, 2022–2025-yillarda esa ikkinchi bosqichda 26 ta loyiha moliyalashtirilgan. 2025-yilgi tanlov natijasiga ko‘ra, Markaziy Osiyodan moliyalashtirilgan 10 ta loyihadan 6 tasi O‘zbekiston ishtirokidagi bo‘lib, ularning 4 tasida mamlakat universitetlari Grantholder sifatida qatnashmoqda.

Erasmus+ dasturi orqali universitetlar o‘quv dasturlarini yangilash, zamonaviy pedagogik yondashuvlarni joriy etish, xalqaro akkreditatsiyaga tayyorlanish va yangi magistratura yo‘nalishlarini yaratish imkoniyatiga ega bo‘ldi. Masalan, TALENT (HRM va Talentlarni rivojlantirish) loyihasi doirasida Markaziy Osiyoning 7 ta universitetida ikki yillik magistratura dasturlari ishlab chiqildi va akkreditatsiya jarayonlari yo‘lga qo‘yildi; HWCA (Suv ta’limida iqlim barqarorligi) loyihasi esa 5 ta Markaziy Osiyo davlati va 3 ta Yevropa universitetini birlashtirib, iqlim o‘zgarishiga mos oliy ta’lim yo‘nalishlarini rivojlantirmoqda.

Erasmus+ dasturi doirasidagi loyihalar orqali oliy ta’lim muassasalari o‘quv dasturlarini yangilash, zamonaviy pedagogik yondashuvlarni joriy etish, xalqaro akkreditatsiya talablariga moslashish va yangi magistratura yo‘nalishlarini tashkil etish imkoniyatiga ega bo‘ldilar. Bundan tashqari, dastur universitetlar o‘rtasida mintaqaviy va mintaqalararo hamkorlikni kuchaytirib, Yevropa universitetlarining ilg‘or tajribasini joriy etishda mustahkam ko‘prik vazifasini bajardi.

Natijada, Erasmus+ dasturi O‘zbekiston oliy ta’lim tizimining raqobatbardoshligini oshirib, xalqaro reytinglarda e’tirof etilishiga hissa qo‘shdi. Shuningdek, mintaqaviy miqyosda oliy ta’lim sifati, akademik mobillik va ilmiy hamkorlikning rivojlanishiga kuchli turtki berdi.

Shunday qilib, Erasmus+ dasturi nafaqat O‘zbekiston, balki butun Markaziy Osiyo uchun ta’lim tizimlarini global talablarga moslashtirish, yoshlar salohiyatini oshirish va barqaror rivojlanishga xizmat qiluvchi hamkorlik mexanizmini shakllantirishda strategik dastur sifatida o‘z ahamiyatini saqlab qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Erasmus+ Programme Guide: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-a/important-characteristics-of-the-erasmus-programme>
2. Erasmus+ Projects Results Platform: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects>
3. Abdurakhmanova A.K. Erasmus+ International Conference: Perspectives of Higher Education Development in the Republic of Uzbekistan (December 20, 2024). Perspectives of Higher Education Development [№17, 2025](#)

4. Erasmus+ Capacity Building in Higher Education (CBHE) action Regional Report Central Asia
https://erasmusplus.oead.at/fileadmin/Dokumente/erasmusplus.at/Hochschulbildung/Capacity_Building/Central_Asia.pdf
5. Impact of the Erasmus+ CBHE projects on development and modernisation of higher education in the Republic of Uzbekistan. National Impact Study Report: https://erasmus.uz/storage/files/NEO/National%20Impact%20Study/NIS%20EN%20_for_printing.pdf
6. Erasmus+ Capacity building in higher education (CBHE) action. EACEA Regional report: Central Asia_ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/616e116f-40df-11eb-b27b-01aa75ed71a1/language-en>
7. Erasmus.uz(2025a) Available at: <https://erasmus.uz/en/page/23-list-of-completed-cbhe-projects>
8. Erasmus.uz(2025b) Available at: <https://erasmus.uz/en/page/30-cbhe-projects-database>
9. Peer-reviewed scientific and methodological journal of Higher Education Reform Experts of the Republic of Uzbekistan «Perspectives of Higher Education Development» <https://erasmus.uz/en/page/89-88-heres>